

580.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI WYDANE W POROZUMIENIU Z MINISTREM SKARBU

z dnia 10 listopada 1929 r.

o należnościach świadków, biegłych i tłumaczy w sprawach karnych.

Na podstawie art. 573 lit. d) i e) kodeksu postępowania karnego z dnia 19 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 313) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

O należnościach świadków.

§ 1. Świadkowie, zamieszkali poza siedzibą sądu, jeżeli odległość ich miejsca zamieszkania od sądu wynosi najmniej 15 kilometrów, otrzymują zwrot niezbędnych kosztów przejazdu oraz strawne (art. 567 k. p. k.).

Ograniczenie co do odległości, zawarte w ustępie pierwszym, nie ma zastosowania do funkcjonariuszów państwowych, osób wojskowych i duchownych (art. 573 lit. e) k. p. k.).

§ 2. Zwrot niezbędnych kosztów przejazdu obejmuje koszty podróży z miejscowości zamieszkania do siedziby sądu oraz koszty podróży powrotnej.

§ 3. Na zwrot niezbędnych kosztów przejazdu składa się:

- a) zwrot kosztów przejazdu środkiem masowego transportu (koleje, tramwaje, omnibusy i t. d.) — na kolejach klasą trzecią, w zasadzie pociągiem osobowym, pozatem klasą najniższą;
- b) zwrot rzeczywistych kosztów przejazdu pojazdem konnym lub mechanicznym, o ile brak środka masowego transportu lub też, jeśli świadek ze względu na wiek, chorobę lub cielesną ułomność środka masowego transportu użyć nie może.

Jeżeli kilku świadków korzystało lub mogło skorzystać z jednego pojazdu konnego lub mechanicznego, należy przyznać każdemu świadkowi część kosztów na niego przypadających.

§ 4. Koszty przejazdu pojazdem konnym lub mechanicznym oznacza się według zwykłych cen miejscowych.

§ 5. Jeżeli zachodzą warunki przyznania kosztów przejazdu, świadek zaś odbył drogę swoim pojazdem, wierzchem lub pieszo, należy mu przyznać koszty przejazdu, jakieby mu się należały w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 6. Strawne należy przyznawać w wysokości od 1 zł. — 5 zł. za każdy dzień, jeśli zaś świadek musiał przenoćować w miejscu przesłuchania w wysokości od 2 zł. — 10 zł.

§ 7. Funkcjonariuszom państwowym w czynnej służbie (art. 1 i art. 102 ustawy z dnia 9 października 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) oraz pozostającym w czynnej służbie sędziom, prokuratorom i wojskowym należy przyznawać koszty podróży i dietyienne według norm ustanowionych dla podróży służbowych, jeżeli okoliczności, o których zeznawać mają, pozostają w związku z wykonywaniem ich urzędu lub służby.

Jeśli według niniejszego paragrafu osobom, wymienionym w ustępie pierwszym, wezwanym w charakterze świadków, nie należą się koszty podróży i dietyienne według norm ustanowionych dla podróży służbowych, przyznaje się im wynagrodzenie na ogólnych zasadach.

§ 8. Jeżeli świadek po wezwaniu go z pewnej miejscowości zmieni stałe miejsce zamieszkania i z tego miejsca przybędzie do sądu, należy mu przyznać należności jako przybytemu z nowej miejscowości.

Tę samą zasadę należy stosować w razie przybycia do sądu osób, wymienionych w § 7, z miejscowości, w której przebywają na urlopie.

§ 9. Jeżeli ta sama osoba będzie przesłuchana w charakterze świadka w kilku sprawach karnych tego samego dnia, natenczas przyznaje się jej należności tylko raz oraz rozdziela je pomiędzy wszystkie te sprawy równomiernie (art. 557 k. p. k.).

§ 10. Świadkowie, żyjący z zarobku dziennego, otrzymują wynagrodzenie za stracony wskutek stawiennictwa zarobek (art. 568 k. p. k. § 11 niniejszego rozporządzenia).

§ 11. Jeżeli świadek ma stały dzienny zarobek w określonej wysokości, należy mu przyznać wynagrodzenie, wymienione w § 10, w wysokości rzeczywiscie utraconego, a należycie wykazanego zarobku.

Jeżeli nie zachodzą warunki, przewidziane w ustępie poprzednim, przyznaje się wynagrodzenie za utracony zarobek dzienny według następującej taksy:

- a) dla pracowników fizycznych niekwalifikowanych 1 zł. — 3 zł.;
- b) dla pracowników fizycznych kwalifikowanych 2 zł. — 5 zł.;
- c) dla pracowników umysłowych 3 zł. — 10 zł.

Jeżeli świadek utracił zarobek przypadający za część dnia pracy, powyższe stawki ulegają odpowiedniemu zmniejszeniu.

§ 12. Jeżeli ze względu na stosunki miejscowe i osobę świadka minimalna kwota wynagrodzenia taryfowego byłaby zbyt wysoka, można przyznawać kwoty niższe od kwot minimalnych.

§ 13. Jeżeli w wyjątkowych wypadkach maksymalna kwota wynagrodzenia byłaby ze względu na osobę świadka lub stosunki miejscowe zbyt niska, można przyznać należność przewyższającą granice, oznaczone w § 11, nie większą jednak, niż o czwartą część najwyższej stawki.

§ 14. Jeżeli przy stosowaniu § 11 ust. 2, 12 lub 13 zachodziły wątpliwości co do wysokości utra-

conego przez świadka zarobku, natenczas można od świadka zażądać odpowiedniego wykazania jego przeciętnego zarobku.

§ 15. Świadkowie, którzy stawili się bez wezwania sądowego i zostali przesłuchani, mają takie samo prawo do wynagrodzenia, jak w razie sądowego wezwania.

§ 16. Świadkom służy prawo do należności także wtedy, jeśli na wezwanie sądu stawili się, lecz nie zostali przesłuchani.

§ 17. Jeśli świadek nieprawnie odmawia złożenia zeznań lub przysięgi, nie ma prawa żądać przyznania mu należności.

§ 18. Jeżeli świadek ze względu na swój wiek, chorobę lub cielesną ułomność może stawić się w sądzie tylko w towarzystwie drugiej osoby, należy przyznać należność w myśl niniejszego rozdziału tak świadkowi, jak towarzyszącej mu osobie.

Jeżeli w wypadku, określonym w ustępie powyższym świadek stawi się z miejsca zamieszkania odległego od sądu mniej, niż o 15 kilometrów (§ 1), ma zastosowanie przepis § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 1929 r. o należnościach za konwojowanie osób i rzeczy oraz za przechowanie rzeczy (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 390).

Rozdział II.

O należnościach biegłych i tłumaczy.

§ 19. Biegli i tłumacze, prócz wynagrodzenia za pracę, otrzymują pokrycie wydatków, niezbędnych do jej wykonania (art. 569 § 1 k. p. k.).

Sąd może zażądać należytego wykazania poniesionych wydatków.

Jeżeli w czynności urzędowej bierze udział kilku biegłych (tłumaczy), pokrycie przewidziane w ustępie pierwszym następuje w stosunku do poniesionych przez każdego biegłego (tłumacza) wydatków.

§ 20. Biegłemu i tłumaczowi, zamieszkałemu poza siedzibą sądu, należy się strawnie i zwrot niezbędnych kosztów przejazdu (art. 569 § 3 k. p. k.).

§ 21. Strawnie i zwrot niezbędnych kosztów przejazdu przyznaje się według postanowień dotyczących należności świadków (§§ 1 — 9) z temi zmianami, iż ograniczenie co do odległości, zawarte w § 1 ust. 1 nie ma zastosowania, a przepis § 9 ma zastosowanie tylko do kosztów przejazdu i strawnego.

§ 22. W miastach, mających ponad 50.000 mieszkańców, należy się biegłemu (tłumaczowi) przy czynnościach mających się odbyć poza jego mieszkaniem zwrot kosztów przejazdu w obie strony, o ile odległość pomiędzy mieszkaniem, a miejscem czynności wynosi więcej, niż dwa kilometry i o ile biegły nie korzysta ze służbowych środków przewozowych; zwrot kosztów pojazdu przyznać należy jedynie w braku środka masowego transportu.

§ 23. Za czynności polegające na badaniach, wchodzących w zakres specjalności danego biegłego, łącznie z orzeczeniem należy przyznawać wynagrodzenie w wysokości od 5 zł. — 60 zł.

Stawki przewidziane w ustępie pierwszym zwiększają się o połowę, jeśli wykonanie czynności było połączone z wielkim trudem lub ze znaczną stratą czasu. Postanowienie to ma zastosowanie także w razie, jeśli czynność została wykonana poza miejscem zamieszkania biegłego, a wykonanie jej było — ze względu na zawód biegłego — połączone z utratą przez biegłego zarobku.

§ 24. W wypadkach wyjątkowych można przekroczyć granice taksy, określone w § 23, po zasięgnięciu zdania fachowych urzędów, instytucji publicznych lub związków zawodowych co do stosowności wyższego wynagrodzenia. Odpis postanowienia, przyznającego takie wynagrodzenie, sąd komunikuje kierownikowi sądu, sąd grodzki — prezesowi sądu okręgowego.

§ 25. Za obecność na rozprawach sądowych (przesłuchaniach) razem z udzieleniem ustnego orzeczenia należy się biegłemu wynagrodzenie w wysokości od 1 zł. — 3 zł. za każde zaczęte pół godziny niezależnie od wynagrodzenia za badania dokonane na rozprawie (w ciągu przesłuchania). Czasu zużytego na badanie przeprowadzone na rozprawie (w ciągu przesłuchania) nie wlicza się do czasu obecności.

§ 26. Jeżeli miejsce zamieszkania biegłego lub tłumacza znajduje się poza siedzibą sądu, należy biegłemu prócz wynagrodzenia przewidzianego w § 25, a tłumaczowi prócz wynagrodzenia przewidzianego w § 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o taksie dla tłumaczy przysięgłych (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 944) przyznać należność za stratę zużytego czasu, jeśli wypełnienie obowiązku obecności na rozprawie (przesłuchaniu) ze względu na zawód biegłego (tłumacza) było połączone z utratą zarobku. Należność ta wynosi od 1 zł. — 2 zł. za każde zaczęte pół godziny; podstawą obliczenia jest najwyższej ośmiogodzinny dzień pracy. Za stracony czas uważa się czas, który biegły celem wypełnienia swego obowiązku musi spędzić poza swym mieszkaniem lub zwykłym miejscem pracy, z wyłączeniem czasu, przez który trwała obecność biegłego (tłumacza) na rozprawie (przesłuchaniu).

§ 27. W razie nieprzesłuchania wezwanego biegłego lub tłumacza należy mu się wynagrodzenie za stracony czas i zarobek w wysokości od 1 zł. — 2 zł. za każde zaczęte pół godziny.

Paragraf 26 ma tu odpowiednie zastosowanie.

§ 28. Wysokość wynagrodzenia biegłych oznacza się z uwzględnieniem wymaganych od biegłego kwalifikacyj, czasu i trudu, koniecznego do wykonania pracy oraz zwykłych norm płacy za czynności tego rodzaju. Jeżeli czynność biegłego wymaga zwykłych wiadomości rękodzielnika lub kupca, jak np. przy ocenianiu zwyczajnych przedmiotów użytko-

wych, należy w zasadzie przyznawać wynagrodzenie według stawek najniższych.

§ 29. Biegły (tłumacz), który niesłusznie odmawia zeznań lub spełnienia czynności, będących jego obowiązkiem, albo też odmawia złożenia przysięgi, nie ma prawa do należności.

§ 30. Biegły (tłumacz) nie ma prawa do wynagrodzenia za czynności, które przedsięwziął bez polecenia sądu.

Sąd może jednak przyznać biegłemu (tłumaczowi) wynagrodzenie za czynności, wymieniane w ustępie pierwszym, jeśli przyczyniły się one do wyjaśnienia sprawy.

§ 31. Biegli (tłumacze), którzy stawili się bez wezwania sądowego mają takie samo prawo do wynagrodzenia, jak w razie sądowego wezwania, jeśli ich przesłuchano lub korzystano z ich pomocy.

§ 32. Z biegłymi sądowymi i tłumaczami przysięgłymi (art. 268 prawa o ustroju sądów powszechnych) może być zawarty układ co do ryczałtowej opłaty za czynności. Ryczałtowe opłaty powinny być obliczone podług przeciętnej liczby badań i opinii (tłumaczeń) wchodzących w zakres określonej specjalności, a dokonanych w danym okręgu w ciągu ostatnich dwóch lat. Opust ze strony biegłego (tłumacza) nie może wynosić mniej niż 10%.

Układ z biegłymi (tłumaczami) zawiera prezes sądu apelacyjnego. Prezes sądu apelacyjnego może poruczyć zawarcie układu prezesowi sądu okręgowego lub naczelnikowi sądu grodzkiego.

§ 33. Funkcjonariusz państwowy, ustanowiony w tymże charakterze do wykonywania czynności biegłego, ma prawo tylko do zwrotu wydatków, niezbędnych do spełnienia pracy (§ 19), oraz do zwrotu kosztów przejazdu i diet w myśl przepisów dotyczących podróży służbowych.

§ 34. Jeżeli funkcjonariusz państwowy jest ustanowiony do wykonywania czynności biegłego (§ 33) lub też jeśli biegły (tłumacz) pobiera ryczałtowe wynagrodzenie (§ 32), do kosztów postępowania karnego wlicza się także należności, jakie należałoby przyznać biegłemu (tłumaczowi) w myśl ogólnych postanowień niniejszego rozporządzenia lub w myśl szczególnych przepisów (§ 35 ust. 1).

§ 35. Jeżeli dla oznaczenia wynagrodzenia pewnych kategorii biegłych istnieją szczególne przepisy, należy wspomnianym biegłym przyznawać opłaty w myśl tych przepisów.

Paragraf 33 ma do tych biegłych zastosowanie.

§ 36. Opłaty za czynności tłumaczy przysięgłych regulują szczególne przepisy. Przepisy te mają również zastosowanie do tłumaczy innych, dokonywających przekładu na zlecenie sądowne lub zwyczajnych do udziału w czynności urzędowej, w szcze-

gólności do tłumaczy powoływanych w celu porozumienia się z głuchymi lub niemymi.

Obok przepisów, wymienionych w ustępie pierwszym, mają do tłumaczy zastosowanie przepisy niniejszego rozporządzenia, o ile ich dotyczą.

Rozdział III.

O przyznawaniu należności świadków, biegłych i tłumaczy.

§ 37. Świadkowie, biegli i tłumacze powinni zażądać wynagrodzenia niezwłocznie po wykonaniu swego obowiązku, a jeżeli byli wezwani na rozprawę, to najpóźniej nazajutrz po jej zamknięciu.

Osoby, które nie zgłosiły żądania w terminie powyższym, tracą prawo do wynagrodzenia, o czym należy je uprzedzić (art. 570 k. p. k.).

§ 38. Sekretarze prowadzący rachunek kosztów postępowania lub sekretarz wyznaczony przez kierownika sądu przyjmuje od świadków, biegłych i tłumaczy żądanie wypłacenia należności i przedstawia sądowi projekt postanowienia co do należności świadków bez osobnego polecenia, co do należności zaś biegłych i tłumaczy w razie otrzymania polecenia.

§ 39. Należność przyznaną oznajmia się ustnie, udzielając — na żądanie — postanowienie do przejrzania; należność wypłaca się wedle możliwości zaraz; w razie niemożności natychmiastowej wypłaty, przesyła się należność bez niepotrzebnej zwłoki i bez obciążania świadka (biegłego, tłumacza) opłatą pocztową.

§ 40. Przyznane należności należy uwidocznnić w aktach sprawy. Jeżeli władza, przyznająca należność w myśl niniejszego rozporządzenia, spełnia czynność na żądanie innej władzy lub w jej zastępstwie, natenczas winna — przysyłając właściwej władzy zeznanie świadka lub biegłego (tłumacza) — zaznaczyć przyznaną należność.

§ 41. Jeżeli świadek nie ma środków nawet na odbycie podróży z miejsca zamieszkania do siedziby sądu i to wykaże (§ 29 reg. kar.), natenczas sąd wzywający może na żądanie świadka przyznać mu zaliczkę w wysokości niezbędnej na koszt podróży do sądu i strawnie w ciągu podróży. Sąd przesyła przyznaną zaliczkę bez obciążania świadka opłatą pocztową.

Jeżeli świadek otrzymał wezwanie zbyt późno, by mógł zwrócić się w porę o zaliczkę do sądu wzywającego, natenczas kierownik najbliższego sądu grodzkiego może wypłacić świadkowi zaliczkę, uwiadczniając to na wezwaniu świadka, oraz zawiadamiając o tem bezzwłocznie sąd wzywający.

Sąd wzywający nie zwraca zaliczki sądowi, który ją wypłacił.

Jeżeli władza wojskowa zawiadomi sąd, zanim wypłaci świadkowi wynagrodzenie, iż osoba wojskowa, wezwana na świadka, otrzymała od władzy

wojskowej zaliczkę na wynagrodzenie, natenczas potrąca się tę zaliczkę z przyznanego świadkowi wynagrodzenia i przekazuje ją właściwej władzy wojskowej.

Rozdział IV.

Postanowienia końcowe.

§ 42. Siedzibą sądu w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest miejsce dokonywania czynności sądowej.

§ 43. Przepisy niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie: a) w postępowaniu przed sądem i sędzią śledczym (rozprawa, śledztwo, czynności sądowe w toku dochodzeń); b) mają odpowiednie zaś zastosowanie przy czynnościach mających moc czynności sądowych, a dokonywanych w dochodzeniach przez prokuratora (art. 254 k. p. k. i art. 20 przep. wpraw. k. p. k.).

W wypadku wskazanym pod a) należności, przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, przyznaje sąd lub sędzia śledczy, a wypłaca się je z funduszów właściwego sądu (sędziego śledczego).

W wypadku wskazanym pod b) należności przyznaje prokurator, a wypłaca się je z funduszów sądu (wydziału), przy którym prokurator jest czynny, jeżeli zaś prokurator pełni stałą służbę poza siedzibą sądu okręgowego (wydziału) — z funduszów najbliższego sądu grodzkiego.

§ 44. W §§ 9, 14 i 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 1929 r. o należnościach za konwojowanie osób i rzeczy oraz za przechowanie rzeczy (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 390) należy zamiast rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 1929 r. o należnościach świadków, biegłych i tłumaczy (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 389) mieć na względzie niniejsze rozporządzenie.

§ 45. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie siódmego dnia po dniu ogłoszenia.

Równocześnie uchyla się rozporządzenie z dnia 25 czerwca 1929 r. o należnościach świadków, biegłych i tłumaczy w sprawach karnych (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 389).

Minister Sprawiedliwości: *St. Car*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matuszewski*